

คำวินิจฉัยของ นายอูระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๘

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน “กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย”

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เสนอรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน “กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย” ให้สภาผู้แทนราษฎรรับทราบ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๑ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้สั่งบรรจุเรื่องเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก่อนที่จะมีการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายโต้แย้งกัน ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยที่จะให้ดำเนินการพิจารณาเรื่องนี้ โดยมีความเห็นแตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย คือ

ฝ่ายแรก ไม่เห็นด้วย มีเหตุผลว่า (๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอ้างว่าเป็นการรายงานตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ “ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีปรากฏว่า ไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป” แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการ ฯ ควรต้องพิจารณาถึงบทบัญญัติมาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง (๖) ที่บัญญัติว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมี “อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” ด้วย ประกอบกับ มาตรา ๒๐๐ วรรคสอง ก็ได้บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนประกอบด้วย” (๒) รายงานดังกล่าวเป็นเรื่องที่กระทบต่อเศรษฐกิจและการลงทุนกับต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลทั้งในอดีตและปัจจุบันได้ให้ความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหา โดยพยายามทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มาโดยตลอด ดังจะเห็น

ได้จากการที่มีการเปลี่ยนจุดวางท่อก๊าซขึ้นฝั่งห่างจากจุดเดิมประมาณ ๔.๘ กิโลเมตร เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด และรัฐบาลก็มีความมุ่งหมายที่จะให้ทุกฝ่ายประนีประนอมกันได้ การเกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้าน โครงการดังกล่าว ต่างฝ่ายต่างอ้างว่าอีกฝ่ายเป็นผู้เริ่ม กรณีเป็นเรื่องที่อยู่ในกระบวนการของศาลยุติธรรมซึ่งคดียังไม่ยุติ จึงทำให้มองได้ว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรายงานดังกล่าว น่าจะขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและมีไฉ่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและเสนอมาตรการการแก้ไขตามพระราชบัญญัตินี้” นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้วยังมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ตามบันทึกของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๘๐/๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๒ เป็นการบัญญัติจำกัดอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ว่า เรื่องที่จะดำเนินการสอบสวนต้องมีไฉ่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ซึ่งตามข้อเท็จจริงของกรณีนี้ เมื่อปรากฏว่าได้มีการดำเนินคดีอยู่ในศาลแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการตรวจสอบได้อีกต่อไป ในทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๔ (๒) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติว่า เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจวินิจฉัยว่ามีลักษณะเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว ไม่ให้รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา คำว่าศาลดังกล่าว ย่อมหมายถึงศาลตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรองรับไว้ ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม และศาลทหาร และการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล บทบัญญัติของกฎหมายก็ไม่ได้จำกัดว่าจะเป็นการฟ้องร้องของฝ่ายใด ซึ่งอาจเป็นการฟ้องร้องฝ่ายเดียวก็ได้

ดังนั้น เมื่อการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการต่อไป น่าจะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา รับทราบรายงานดังกล่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปแล้ว หากต่อมาภายหลังได้มีคำพิพากษาของศาลยุติธรรมถึงที่สุดแล้ว ปรากฏผลไม่ตรงกับที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรายงานสรุป ก็ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีก

ฝ่ายที่สอง เห็นด้วย โดยเห็นว่า การดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นการดำเนินการที่ไม่น่าจะขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เนื่องจากเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลยุติธรรมเป็นคนละกรณีกับที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณา ประกอบกับเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ทำการตรวจสอบก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ ประธานที่ประชุมได้ขอหารือต่อที่ประชุมว่า กรณีดังกล่าวข้างต้น เป็นกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ สมควรส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่ สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ส่งเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๐ ไม่เห็นชอบ ๒ จดลงคะแนน ๒ และไม่ลงคะแนน ๕

ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงส่งเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎร และแจ้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชี้แจง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชี้แจง ดังนี้

๑. เมื่อคืนวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ระหว่างบริเวณถนนหน้าลานน้ำพุกับสะพานจตุตินุญสูงอนุสรณ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีผู้บาดเจ็บหลายคน ตำรวจได้จับกุมผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชนจำนวน ๑๒ คน รายละเอียดภาพเหตุการณ์ปรากฏตามแผ่นวีดีทัศน์ในสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับทราบเหตุการณ์ดังกล่าว ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับได้รับการร้องเรียนจากเครือข่ายประชาชนที่คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย จึงได้นำเรื่องเหตุการณ์อันรุนแรงที่กล่าวข้างต้นเข้าสู่การพิจารณา และเห็นว่า มีข้อเท็จจริงที่มีการกระทำเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย โดยให้มีหน้าที่ศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์รุนแรงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

๓. ในการตรวจสอบของคณะกรรมการฯ นั้น นอกจากจะพิจารณาข้อเท็จจริงจากวัตถุพยาน การตรวจสอบพื้นที่ การสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่นแล้ว ยังได้เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงและเสนอพยานหลักฐาน และได้ไปตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ โดยมีผู้ชุมนุมมาชี้แจง ให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการฯ จำนวน ๖ คน สื่อมวลชนที่อยู่ในเหตุการณ์มาชี้แจงให้ข้อมูล จำนวน ๔ คน เจ้าหน้าที่มาชี้แจงข้อเท็จจริง จำนวน ๓ คน แต่มีเจ้าหน้าที่ที่ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ๘ คน คือ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พลตำรวจเอก สันต์ ศรีदानนท์ ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจเอก ชวิชัย ภยสิทธิ์ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ นายอำนาจ รุ่งเรือง ผู้ว่าราชการ จังหวัดสงขลา พลตำรวจตรี สันฐาน ชยานนท์ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา พลตำรวจตรี ชัยยันต์ มะกล้าทอง รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา พันตำรวจเอก สุรชัย สืบสุข รองผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก คำณวิทย์ ฐปกระจำง รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา

เจ้าหน้าที่ผู้มีรายชื่อดังกล่าวข้างต้น เมื่อได้รับหนังสือของคณะกรรมการฯ แล้วไม่ได้มาชี้แจง ข้อเท็จจริง แต่ได้ขอเลื่อนการชี้แจงถึง ๒ ครั้ง โดยอ้างว่า ติดราชการ และเมื่อพนักงานอัยการได้ยื่น คำฟ้องอาญาก่อหาผู้ปฏิบัติงานองค์กรพัฒนาเอกชนทั้ง ๑๒ คน ต่อศาลจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่ทั้ง ๘ คน ก็ปฏิเสธการมาชี้แจง อ้างว่า เรื่องนี้ได้มีการฟ้องร้องเป็นคดี อยู่ในศาลแล้ว แต่คณะกรรมการฯ ก็ได้พยายามสอบถามและรับฟังข้อเท็จจริงที่เป็นบันทึกรายงาน ของคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่ได้ไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของประชาชน วุฒิสภา รายละเอียดปรากฏตามรายงานซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แสดงไว้ตามสิ่งที่ส่ง มาด้วย

จากข้อเท็จจริงที่ได้สรุปข้างต้น ประกอบกับรายละเอียดในสิ่งที่ส่งมาด้วย คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอเหตุผลประกอบความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา

ในการตรวจสอบกรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย นั้น คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการ โดยถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีประเด็นในการตรวจสอบและรายงาน ว่า การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังเข้าสลาย การชุมนุมของประชาชนที่คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ขอชี้แจงดังต่อไปนี้

๑. เรื่องที่คณะกรรมการฯ ได้เข้าไปตรวจสอบนี้มิใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลแล้ว กล่าวคือ

เรื่องที่ได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลนั้น เป็นเรื่องที่พนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ปฏิบัติงานองค์กรพัฒนาเอกชน ๑๒ คน เป็นคดีอาญาโดยกล่าวหาว่า กระทำผิดในเหตุการณ์ชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย โดยมีผู้ชุมนุมตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกรตามหน้าที่ และข้อหาอื่น ๆ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๑๒ คน ตามกฎหมายอาญา โดยยื่นฟ้องเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ แต่เรื่องที่คณะอนุกรรมการฯ ได้ทำการตรวจสอบนั้น คณะอนุกรรมการฯ เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาและต่อผู้ได้รับบาดเจ็บ เพื่อตรวจสอบว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบรรดาเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงดังกล่าว มีข้อเท็จจริงของพฤติกรรมเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอย่างไร ซึ่งต่างกับเรื่องที่เป็นคดีอาญาในศาลจังหวัดสงขลาที่จะพิจารณการกระทำของจำเลย จำนวน ๑๒ คน ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ นั้น จะเป็นการตรวจสอบความชอบธรรมของการกระทำของเจ้าหน้าที่ในมาตรฐานของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเท่านั้น ไม่มีผลต่อกระบวนการพิจารณาคดีและดุลพินิจของศาลที่จะพิพากษาคดีตามกฎหมาย

การตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่นั้น แตกต่างจากการพิจารณาคดีของศาล ทั้งในเรื่องและขอบเขตในการตรวจสอบ ทั้งนี้เพราะสิทธิมนุษยชนถือว่าเป็นสิทธิทางธรรมชาติที่ติดตัวบุคคลมาแต่กำเนิด จึงมิใช่จำกัดอยู่เฉพาะในกรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมายของรัฐเท่านั้น การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๐๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการฯ จึงต้องตรวจสอบให้ได้ข้อเท็จจริงว่า ในการสลายการชุมนุมดังกล่าวมีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ซึ่งในการตรวจสอบเหตุการณ์ในทำนองดังกล่าวนี้ แม้คณะกรรมการฯ

จะพบว่าการกระทำหรือการละเลยการกระทำของเจ้าหน้าที่นั้นไม่ผิดกฎหมายอาญาหรือกฎหมายในมิติอันใด หากการกระทำหรือการละเลยการกระทำนั้นในบางกรณีก็เป็นการละเมิดมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว คณะกรรมการ ฯ ก็จะกำหนดแนวทางการรับฟังข้อเท็จจริง และการพิจารณาเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาล จังหวัดสงขลาโดยสิ้นเชิง

การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมและประเพณีปฏิบัติระหว่างประเทศ เช่น การปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมต่อผู้ได้รับบาดเจ็บ พันธะผูกพันทางด้านศีลธรรม (Moral Obligation) ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ และกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น ต่อกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองนั้น ล้วนแต่มีข้อกำหนดและบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การร้องเรียน ปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน การชุมนุม และการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชนที่ถือปฏิบัติกันโดยทั่วไป ของทุกประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และได้ให้สัตยาบันรับรองการถือปฏิบัติเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้แล้ว ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วย

ในการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นที่มาของการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเป็นมูลเหตุของการฟ้องร้องคดีอาญาต่อศาลจังหวัดสงขลา ที่มีประชาชนร่วมชุมนุมนับพันคน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งข้อกล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดอาญาข้างต้น และเสนอเรื่องให้อัยการฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสงขลาเพียง ๑๒ คน กรณีจึงยังไม่ชอบด้วยเหตุผลและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นเพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่เป็นผลจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในภาพรวม เพราะหากจะนำเหตุผลการฟ้องคดีอาญากับจำเลยเพียง ๑๒ คน มาใช้ก็จะเป็นผลให้คณะกรรมการ ฯ ไม่มีอำนาจที่จะตรวจสอบพฤติกรรมการสลายชุมนุมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำต่อผู้ชุมนุมรายอื่นอีกนับจำนวนพันคนได้ การแปลความเช่นนั้นก็จะเป็นการตัดสิทธิของผู้ร่วมชุมนุมอื่นอีกหลายสิบหลายร้อยคน ที่มีสิทธิในการชุมนุมโดยชอบตามรัฐธรรมนูญ ที่จะไม่สามารถใช้สิทธิ หรือขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำต่อบุคคลได้เลย ทั้งนี้เพราะในเหตุการณ์ใหญ่ ๆ อย่างเช่น การชุมนุมคัดค้านโครงการ

ต่อก๊าซไทย-มาเลเซีย และการสลายขุมหินนั้น มีบุคคลจำนวนมากเกี่ยวข้องและมีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำมากมายทั้งที่เป็นของผู้ขุมตนเองและของเจ้าหน้าที่ แต่ก็มิได้หมายความว่าผู้เกี่ยวข้องทุกคนหรือการกระทำทุกอย่างผิดกฎหมายหรือละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการ ฯ จึงต้องทำหน้าที่ตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ได้ เพราะมิใช่เป็นการตรวจสอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำของจำเลยทั้ง ๑๒ คน ที่พนักงานอัยการกล่าวหาและฟ้องร้องว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

๒. ในคำร้องของประธานสภาผู้แทนราษฎรฉบับที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ (เรื่องพิจารณาที่ ๔๖/๒๕๔๖) นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงในข้อ ๓ ของคำร้องฉบับดังกล่าวตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้สรุปข้อเท็จจริงว่า “มีปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งปัญหาข้อโต้แย้งดังกล่าวยังเกี่ยวพันกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้งสามองค์กร” นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่มีอยู่จริงทั้งหมด กรณีที่อ้างเป็นประเด็นแรกว่า มีปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรนั้น ก็เป็นปัญหาภายในองค์กรสภาผู้แทนราษฎรเองที่สามารถวินิจฉัยได้ โดยมติของสมาชิกว่าจะรับรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้พิจารณาเพื่อดำเนินการอย่างไร และข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ปฏิบัติงานอย่างไรที่ขัดหรือโต้แย้งกับสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่มีข้อเท็จจริงปรากฏ หรือถ้าหากจะมีก็ต้องให้โอกาสคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปชี้แจง การที่ด่วนสรุปว่าเป็นการโต้แย้งระหว่างองค์กร โดยอาศัยมติเสียงข้างมากสรุปเองนั้น จึงยังไม่ชอบด้วยเหตุผลในการพิจารณา โดยเฉพาะในประเด็นที่สองที่กล่าวถึงไปถึงการกล่าวอ้างว่าเป็นประเด็น “เกี่ยวพันกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และศาลยุติธรรม” ด้วยนั้น ยิ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏชัดว่าไม่มีอยู่จริงเลยเป็นการด่วนสรุปข้อเท็จจริง ที่แม้แต่ผู้แทนศาลยุติธรรมก็ไม่ได้ไปชี้แจงต่อที่ประชุม เช่นเดียวกับผู้แทนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การสรุปข้อเท็จจริงที่ไม่มีอยู่จริง และได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีเช่นนี้ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๓. คณะกรรมการ ฯ ขอชี้แจงเพิ่มเติมว่า หากจะมีการกล่าวอ้างว่า การที่คณะกรรมการ ฯ เข้าไปตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น ต้องเป็น

การกล่าวอ้างขององค์กรที่ใช้อำนาจในทางคดี ซึ่งในที่นี้คือศาลยุติธรรม แต่ถ้าเป็นการยกขึ้นกล่าวอ้าง โดยผู้ใช้บริการของศาลยุติธรรม เช่น พนักงานตำรวจเช่นในกรณีนี้ ก็เป็นการแปลความให้ตำรวจ เป็นผู้แทนของศาลยุติธรรมได้ ซึ่งคณะกรรมการ ฯ เห็นว่า จะเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น ที่ใช้อำนาจของรัฐในการสืบสวนสอบสวน ใช้เป็นช่องทางในการจัดการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของตนกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ เพราะวิธีการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาลเป็นคดีอาญา ในระบบวิธี พิจารณาความอาญาในปัจจุบันนั้นง่ายและรวดเร็ว เพราะสามารถจะขอผลัดฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ถึง ๗ ครั้ง รวม ๘๕ วัน ส่วนการหาพยานหลักฐานนั้น พนักงานสอบสวนสามารถหาได้ในภายหลัง เพื่อสนับสนุนคำกล่าวหาของตน ดังนี้ เพียงแต่กล่าวอ้างว่าคดีที่ฟ้องนั้น เป็นเรื่องเดียวกันกับเรื่อง ที่ คณะกรรมการ ฯ ตรวจสอบ ก็จะมีผลให้ความบริสุทธิ์ ความโปร่งใสของการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่สามารถตรวจสอบได้เลย โดยเฉพาะการฟ้องคดีนั้นยังไม่ใช่เป็นกรณีที่คดีถึงที่สุด ต่อมาศาลอาจจะ มี คำพิพากษายกฟ้องก็ได้ แต่หากคณะกรรมการ ฯ จะไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบเรื่องดังกล่าวได้ เพราะเหตุเพียงแต่ฟ้องคดีแล้ว ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน การคิดที่จะครอบ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ฯ ในการตรวจสอบกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยวิธีการดังกล่าว จะทำได้สะดวกและง่ายมากขึ้น เพียงแต่ฟ้องคดีคนเพียงคนเดียวหรือบางคนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ใหญ่ ๆ เช่น การชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ในกรณีนี้ก็จะทำให้การแสวงหาความจริงในการละเมิด สิทธิมนุษยชนหยุดลงโดยทันที ซึ่งไม่ชอบด้วยเหตุผลที่จะใช้เป็นข้อถือปฏิบัติของการใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน

เกี่ยวกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสรีที่ ๓๘๐/๒๕๕๖ ที่วินิจฉัยโดยสรุป ในตอนท้ายของความเห็นว่า “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจที่จะตรวจสอบเรื่องนี้อีก ต่อไป เพราะเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลแล้ว” นั้น คณะกรรมการ ฯ เห็นว่า กระบวนการ พิจารณาและการออกคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ กล่าวคือ การดำเนินการของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีนี้ เป็นการพิจารณาโดยรับฟังความและข้อเสนอแนะจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ใช้ อำนาจของรัฐแต่ฝ่ายเดียว และได้สรุปความเห็น โดยไม่ให้โอกาสผู้แทนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติไปชี้แจงหรือให้ข้อเท็จจริง จึงเป็นคำวินิจฉัยหรือความเห็นที่ยังไม่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ ปฏิบัติ อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกาเองก็ไม่มีอำนาจที่จะวินิจฉัย หรือตอบข้อหารือของสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติในเรื่องดังกล่าวด้วย เพราะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มิใช่หน่วยงานในฝ่ายบริหารของรัฐบาล ดังนั้น ความเห็นหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวย่อมไม่มีผลที่จะรับฟังได้ เพราะเป็นการวินิจฉัยเกินอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔. การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่ได้ขัดหรือแย้งกับการใช้อำนาจขององค์กรอื่นใด โดยเฉพาะของศาลยุติธรรม (ศาลจังหวัดสงขลา) เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชน ๑๒ คน ศาลจังหวัดสงขลาก็ได้ทำเป็นคดีไปตามปกติ สำหรับผู้เสียหายที่ฟ้องเจ้าพนักงานตำรวจต่อศาลจังหวัดสงขลานั้น เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายหลังจากการที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปแล้ว จึงเห็นได้ชัดเจนว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและการพิจารณาคดีของศาลเป็นคนละเรื่องกัน การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาคดีของศาล

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากเหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปฎิญาสาครว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในชั้นพิจารณา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ประเด็นแรกเรื่องตัวผลกระทบของมาตรา ๒๒ ที่เราพูดถึงนี้ ผลกระทบ มาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ นั้นเป็นภาคหลักการแต่มีประเด็นที่ ๒ คือ ภาคปฏิบัติในเรื่องข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ทำการตรวจสอบที่จะเป็นประเด็นที่จะชี้แจงถึงการปฏิบัติที่ทางศาลรัฐธรรมนูญได้ตั้งประเด็นไว้ในประการแรก มาตรา ๒๒ ที่พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฯ ได้บัญญัติไม่มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญซึ่งไม่ได้มีการจำกัดการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ แต่ไว้ในขณะเดียวกันก็เห็นด้วยกับการที่มีมาตรา ๒๒ ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฯ เพราะเป็นเจตนารมณ์ที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของ ๒ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ กับศาลมีการซ้ำซ้อนกัน แต่ในขณะเดียวกันการที่จะกำหนดนัยความหมายและขอบข่ายของมาตรา ๒๒ ว่ามีอยู่เพียงใดนั้น

คงจะต้องพิจารณาในฐานะที่เป็นพระราชบัญญัติ และต้องพึงพิจารณาวินิจฉัยภายใต้เจตนารมณ์หลักการของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตราต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเจตนารมณ์หลักการของรัฐธรรมนูญอาจจะแบ่งได้เป็น ๓ ด้านใหญ่ ๆ คือ ในด้านแรกเป็นด้านของหลักการทั่วไปที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้พูดถึงสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับว่ามีอยู่เพื่อที่จะส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐแล้ว ในมาตรา ๔ ก็ได้ บัญญัติโดยเฉพาะถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะ และในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ ก็ได้ระบุถึงการใช้อำนาจรัฐก็ต้องผูกพันตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน และมาตรา ๒๗ ยังพูดถึงว่าหลักการนี้เป็นการหลักการที่ผูกพันทั้งอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการนั้นเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในด้านที่เป็นหลักการโดยทั่วไป ประเด็นที่ ๒ คือ ในด้านของการที่จะรับรองสิทธิของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๔๔ พูดถึงสิทธิในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ นอกจากนั้นยังมีมาตรา ๔๖ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๙ ที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะถึงสิทธิของชุมชน สิทธิของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและรวมถึงมาตรา ๕๙ พูดถึงสิทธิของประชาชนที่ได้รับข้อมูลคำชี้แจงเหตุผลในการดำเนินนโยบายของรัฐที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชาชนนั้นเป็นเจตนารมณ์ประการที่ ๒ พูดในเรื่องของสิทธิของประชาชน นอกจากนั้นแล้วในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ยังพูดถึงพันธะหน้าที่ของทางรัฐด้วยในมาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะพูดถึงการรับรองสิทธิของประชาชนแล้ว ยังกำหนดพันธะหน้าที่ของรัฐที่จะต้องสนองตามเจตนารมณ์ของหลักการเรื่องสิทธิเสรีภาพดังกล่าวมานี้ เพราะฉะนั้นถ้าพิจารณาโดยรวมจะเห็นว่ามีปัญหาว่าในการที่จะนิยามตีความขอบข่ายอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ คงจะต้องตีความอย่างเคร่งครัดไม่ให้มาตรา ๒๒ เป็นมาตราที่ไปลิดรอนการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความเห็นของคณะกรรมการ ฯ จะเห็นว่า ถ้าบัญญัติตีความครอบคลุมทั้งหมดอย่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พูดถึงแล้วก็สภาผู้แทนราษฎรได้อ้างไว้ในหนังสือจากประธานรัฐสภาถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญก็เป็นเหตุให้เจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกลายเป็นหมันไป มีผลเท่ากับเป็นการงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตราในการที่จะตีความกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมาลงด้านล่างหลักการเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในเรื่องของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพราะฉะนั้น

การนิยามความหมายก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่า จะมีผลกระทบต่อการที่จะทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขาดความศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีประเด็นเรื่องที่ถูกตั้งโดยเฉพาะในบันทึกของประธานสภาผู้แทนราษฎรถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องกรณีความขัดแย้งในเรื่องโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย มีเรื่องของผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในประเด็นนี้ขอชี้แจงว่า ทุกครั้งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ได้ทำการตรวจสอบและเสนอแนะ เราจะยืนยันเสมอมาว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ให้ความเคารพต่อเอกสิทธิ์ของรัฐบาลในการที่จะบริหารบ้านเมือง เพราะรัฐบาลเป็นผู้บริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมของชาติและประชาชน แต่ในขณะเดียวกันการที่จะบริหารประเทศชาติเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติประชาชน ก็จะต้องมีหลักประกัน ๆ ก็คือ หลักของความโปร่งใส การที่จะตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐได้ และผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนจึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเป็นผู้ที่จะกำหนดให้ และในเรื่องนี้รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า หลักการสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักการสิทธิมนุษยชนรวมทั้งมาตรฐานตามอนุสัญญาระหว่างประเทศก็เป็นหลักประกันที่จะให้การบริหารของรัฐบาล เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนไม่ใช่เป็นผลประโยชน์ของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด หลักการสิทธิมนุษยชนก็จะเป็นหลักประกันให้ผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนได้มีการตรวจสอบตามหลักการของเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ การตีความการนิยามขอบข่ายของมาตรา ๒๒ ไม่ควรจะทำให้เกิดเป็นผลกระทบต่อหลักการเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในเรื่องของหลักประกันในเรื่องของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประเด็นที่ ๒ เรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ได้ทำการตรวจสอบนี้เป็นประเด็นภาคปฏิบัติอย่างที่ได้อธิบายในข้างต้นแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ไม่ได้กล่าวถึง มาตรา ๒๒ ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ เข้าไปตรวจสอบในกรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย เป็นข้อเท็จจริงและเหตุการณ์คนละชั้นคนละตอนไม่เกี่ยวกับเรื่องที่มีการฟ้องร้องคดีในศาลที่ทางอัยการได้ส่งฟ้องศาล แต่ประเด็นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ได้ตรวจสอบเป็นเรื่องคนละส่วนคนละตอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็จะเห็นว่าเป็นเหตุการณ์ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ได้ตรวจสอบเริ่มตั้งแต่การชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิตามรัฐธรรมนูญก็เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ เข้าไปตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ อีกขั้นตอนหนึ่งคือ ขั้นตอนการปฏิบัติการสลายการชุมนุมตรงนี้เป็นประเด็นที่ว่า การสลายการชุมนุมเป็นการสลายโดยให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพของประชาชนและในข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบทั้งภาพในวิดีโอ

ก็แสดงให้เห็นว่าในขณะที่มีการสลายการชุมนุมก็เป็นในขณะที่ประชาชนผู้ทำการชุมนุมกำลังทำการละหมาด
พักผ่อนและรับประทานอาหารอยู่ อันนี้ก็เป็นประเด็นที่เราตรวจสอบเพื่อการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่
ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ก็ยังตรวจสอบไปถึงเรื่องการปฏิบัติระหว่างการจัดกุม
คุมขังในฐานะที่ผู้ชุมนุมบางส่วนถูกฟ้องศาลในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย อันนี้ก็เป็นกรปฏิบัติ
ตามหน้าที่โดยปกติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ อยู่แล้ว อันนี้ก็รวมเป็น ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ
ที่อยากจะเรียน เพราะฉะนั้นโดยสรุปก็คือว่าเหตุการณ์เป็นคนละชั้นคนละตอนดังที่คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนฯ ได้มีหนังสือถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้ชี้แจง
ในหนังสือถึงศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ รวม ๒ - ๓ ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรก
เพื่อที่จะชี้แจงว่า เรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ เข้าไปตรวจสอบมิใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้อง
เป็นคดีในศาลแล้ว กล่าวคือ ๑. เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีในศาลเป็นเรื่องที่พนักงานอัยการได้ฟ้อง
ผู้ปฏิบัติงานองค์กรพัฒนาเอกชน ๑๒ คน เป็นคดีอาญาโดยกล่าวหาว่ากระทำความผิดในเหตุการณ์
การชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย โดยมีส่วนผู้ชุมนุมตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย
ขู่จะยิงจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ขัดขวาง
เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกรตามหน้าที่และข้อหาอื่น ๆ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยทั้ง ๑๒ คน
ตามกฎหมายอาญาโดยยื่นฟ้องวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๖ แต่เรื่องที่คณะอนุกรรมการที่มีคุณสันต์
พานิช เป็นอนุกรรมการ ท่านหนึ่งโดยคณะอนุกรรมการได้กระทำการตรวจสอบโดยเริ่มดำเนินการ
ตรวจสอบตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังเข้าสลาย
การชุมนุม การปฏิบัติต่อผู้ต้องหาและต่อผู้ได้รับบาดเจ็บเพื่อตรวจสอบว่าการกระทำหรือละเว้นการกระทำ
ของบรรดาเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงดังกล่าวมีข้อเท็จจริงของพฤติกรรมเป็นการละเมิด
สิทธิมนุษยชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกฎหมายสิทธิมนุษยชน
ระหว่างประเทศอย่างไร ซึ่งต่างกับเรื่องที่เป็นคดีอาญาในศาลจังหวัดสงขลาที่จะพิจารณาการกระทำของจำเลย
จำนวนเพียง ๑๒ คน ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
นั้นจะเป็นการตรวจสอบความชอบธรรมของการกระทำของเจ้าหน้าที่ในมาตรฐานกฎหมายรัฐธรรมนูญ
ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ไม่มีผลต่อกระบวนการ
พิจารณาและดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาคดีตามกฎหมาย ประการที่ ๒ ด้วยเหตุผลดังกล่าว
คณะกรรมการจึงจะต้องตรวจสอบให้ได้ข้อเท็จจริงว่า ในการสลายการชุมนุมมีการกระทำหรือการละเว้น

การกระทำที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ซึ่งในการตรวจสอบเหตุการณ์ในทำนองดังกล่าวนี้ แม้คณะกรรมการจะพบว่าการกระทำหรือละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่นั้นไม่ผิดกฎหมายอาญาหรือกฎหมายในมิติอันใดหากการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นในบางกรณีเป็นการละเมิดมาตรฐานสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว คณะกรรมการก็จะกำหนดแนวทางการรับฟังข้อเท็จจริง และการพิจารณาเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะซึ่งแตกต่างจากกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของศาลจังหวัดสงขลาโดยสิ้นเชิง การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศรวมทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติระหว่างประเทศ เช่น การปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมต่อผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ พันธะผูกพันทางศีลธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ และกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น ต่อกฎหมายขององค์การสหประชาชาติ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองนั้นล้วนแต่มีข้อกำหนดและบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นการร้องเรียนปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน การชุมนุม และการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชนที่ถือปฏิบัติกันโดยทั่วไปของทุกประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และได้ให้สัตยาบันรับรอง การถือปฏิบัติเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้แล้ว รวมทั้งประเทศไทยด้วย ประการที่ ๓ ในการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุซึ่งเป็นที่มาของการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ และเป็นมูลเหตุของการฟ้องร้องคดีอาญาต่อศาลจังหวัดสงขลาที่มีประชาชนร่วมชุมนุมนับพันคน แต่เจ้าหน้าที่ตั้งข้อหาว่ามีผู้กระทำความผิดอาญาข้างต้นและเสนอเรื่องให้อัยการฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสงขลาเพียง ๑๒ คน กรณีจึงยังไม่ชอบด้วยเหตุผลและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ขึ้นเพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เป็นผลจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในภาพรวม เพราะถ้าหากจะนำเหตุการณ์การฟ้องร้องคดีอาญากับจำเลยเพียง ๑๒ คน มาใช้ก็จะเป็นเหตุผลการไม่มีความน่าเชื่อถือที่จะตรวจสอบพฤติกรรมการสลายการชุมนุมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำต่อผู้ชุมนุมรายอื่นอีกนับจำนวนพันคน การแปลความเช่นนั้นก็จะเป็นการตัดสิทธิของผู้ร่วมชุมนุมอีกหลายร้อยคนซึ่งมีสิทธิในการชุมนุมโดยชอบตามรัฐธรรมนูญที่ไม่สามารถจะใช้สิทธิหรือขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฯ ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำต่อบุคคลได้เลย ทั้งนี้เพราะในเหตุการณ์ อย่างเช่น การชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย และการสลายการชุมนุม นั้น มีบุคคลจำนวนมากเกี่ยวข้อง

และมีการกระทำหรือละเว้นการกระทำมากมายทั้งที่เป็นของผู้ร่วมชุมนุมและของเจ้าหน้าที่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกคนหรือการกระทำทุกอย่างผิดกฎหมาย หรือละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการจึงต้องทำหน้าที่ตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ได้ เพราะมิใช่เป็นการตรวจสอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำของจำเลยทั้ง ๑๒ คน ที่พนักงานอัยการกล่าวหา และฟ้องร้องว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญานี้ก็เป็นข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ ต่อมาประเด็นที่ว่า ถ้าอย่างนั้นแล้วการตรวจสอบก็จะมีประเด็นอะไรที่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาของศาลตามคำฟ้องของอัยการหรือไม่ ที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ตั้งประเด็นใหม่มาขอเรียนว่าด้วยเหตุผลที่เรียนมาข้างต้นก็ไม่มีประเด็นอะไรที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นก็ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาคดีของศาลแต่ประการใด ในประเด็นสุดท้าย จุดประสงค์ในการเสนอรายงานต่อรัฐสภาที่เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้จัดทำเป็นรายงานผลการตรวจสอบซึ่งได้นำมามอบให้ท่านตุลาการในหน้า ๑๘ ได้พูดชัดเจนว่า จุดประสงค์ในการตรวจสอบก็มี ๒ - ๓ ข้อ ในประการแรก การตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปตรวจสอบการดำเนินคดีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องร้องประชาชนต่อศาลว่าได้มีการกระทำคามผิดฐานใดไม่ว่าจะเป็นความผิดในทางอาญา ทางแพ่ง หรือในทางปกครองก็ตาม ประการที่สอง การตรวจสอบและการรายงานผลการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนมุ่งประสงค์จะเสนอมาตรการแก้ไขในกรณีดังกล่าวและเป็นมาตรการแก้ไขที่รวมทั้งตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการขึ้นไปจนถึงระดับตั้งการ และผู้รับผิดชอบในระดับนโยบายในเรื่องนี้รวมทั้งมาตรการการป้องกัน และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายให้ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามเจตนารมณ์และหลักการของรัฐธรรมนูญนี้ก็เป็นจุดประสงค์ที่เรียนให้ทราบส่วนรายละเอียดปรากฏตามรายงานที่อ้างถึง

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

๑. รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย กระทำขึ้นโดยชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือไม่

๒. หากรายงานดังกล่าวไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจรับทราบหรือพิจารณาดำเนินการต่อไป ได้หรือไม่ เพียงใด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๐๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่า ไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๓) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(๕) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนประกอบด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

(๒) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๓) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๔) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

(๕) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(๖) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน

(๗) ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าไปเป็นภาคีสันติสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๙) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและมีใช้เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและเสนอมาตรการการแก้ไขตามพระราชบัญญัตินี้

ตามปัญหาข้อแรกที่ว่า รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย กระทำขึ้นโดยชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๐ (๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณี que praque ว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป และมีเรื่องอื่นตาม (๒) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย ๆ ต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๓) ส่งเสริมการศึกษาวิจัย ๆ และอื่น ๆ โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้อำนาจตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีที่มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวเช่นวิธียื่นคำร้อง หรือเสนอเรื่องให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการ และเมื่อคณะกรรมการตรวจสอบเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการจะจัดทำรายงานผลการตรวจสอบต่อใคร อย่างไร แต่ถ้าในระหว่างที่คณะกรรมการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวเกิดมีคดีระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงศาล ก็ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจในการตรวจสอบของคณะกรรมการไว้ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและเสนอมาตรการการแก้ไขตามพระราชบัญญัติ”

กรณีตามคำร้อง ข้อเท็จจริงได้ความว่า มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น ในการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่า ได้เกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้าน ๆ และมีผู้บาดเจ็บด้วยกันทั้งสองฝ่าย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ จึงนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณา และเห็นว่า มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังสลายการชุมนุมคัดค้าน ๆ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่ และจากเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชน จำนวน ๑๒ คน และได้เสนอสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ

โดยพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชน ฯ เป็นคดีอาญาข้อหาว่า
กระทำความผิดในเหตุการณ์ชุมนุมโดยมั่วสุมกันตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเจ็ดยาวจะใช้กำลัง
ประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา
ของศาลต่อมาผู้เสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อศาลจังหวัดสงขลา ศาลได้สวน
มูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูลให้ประทับฟ้อง กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการ
สอบสวนเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องคดีเป็นคดีกันอยู่ในศาล คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่อาจ
ดำเนินการต่อไปได้ เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถูกจำกัดอำนาจตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ที่กระทำขึ้นจึงไม่ชอบด้วย
พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ และกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้อง สภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องพิจารณาดำเนินการต่อไป

ตามปัญหาข้อต่อมาที่ว่า หากรายงานดังกล่าวไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวแล้ว
สภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจรับทราบหรือพิจารณาดำเนินการต่อไป ได้หรือไม่ เพียงใด

เมื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีความรุนแรง
อันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ที่กระทำขึ้นไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณา
วินิจฉัยตามปัญหาข้อ ๒

อาศัยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ที่กระทำขึ้นไม่ชอบด้วย
พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ และกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้อง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ